

Minnedag
4. november 2018
Grindheim kyrkje
Konsmo kirke
Johannes 11, 1-5.33 – 38

Sorg er en følelse vi ikke ønsker å oppleve. Sorg kommer når en mister noe eller noen som en er glad i, og ingen vil jo miste. Vi vil beholde alt og alle som vi er glad i.

Vi tenker gjerne på død når vi hører om sorg. Men en kan oppleve sorg når en mister mye: Når helsa svikter, når økonomien svikter, når en mister jobben, skillsmisse, vennskap som tar slutt. Det er mye som kan utløse sorg.

Jeg vet bare om en måte å unngå sorg. Det er å ikke bli glad i noe eller noen. Bli likegyldig. Da kan du reise sorgfritt gjennom livet. Men hvorfor skal en leve da? Det er jo det å elske noen, og å bli elsket av noen, det er det som gir livet mening. Når du er glad i noen, da kjenner du at du lever.

Sorg er uunngåelig, og som alle andre følelser kommer den når det er en hendelse som berører mine verdier. Når noe der ute er i forbindelse med noe der inne, da føler vi.

Sorg er noe personlig og individuelt. Menneskene er forskjellige, og dermed reagerer vi forskjellig. Like vel er det faser som en går gjennom når en opplever sorg. Det snakkes om sjokkfasen, benektelsesfasen, reaksjonsfasen, bearbeidelse og nyorientering.

Noen reagerer helt etter boka, mens andre bare kjenner seg delvis igjen. Noe stemmer, men ikke alt, og så er en noen gode dager som en er frampå, andre dårlige dager er en tilbake igjen. Sånn er det. Sånn er vi.

En nyttig ting med å kjenne igjen slike faser, det er at en kan kjenne seg normal. Det er normalt å reagere slik.

Jeg har møtt mennesker som lurte på om det var noe helt galt fatt med dem, for de reagerte så unormalt, på

en helt ny måte. Jeg kjenner ikke meg selv igjen, var det en som sa.

Når vonde og smertefulle ting skjer, da er det for mange noe nytt. Noe så ille har en ikke opplevd før. Da kommer det også en ny og ukjent reaksjon. Da er det ikke noen galt med deg. Da er du helt normal.

Noen ganger skjer det at nær familie uttaler seg i media når det har skjedd et tragisk dødsfall. Når noen er ansvarlig for dødsfallet og har forårsaket det, da skjer det at slektningene sier til avisen: Våre liv er ødelagt. Den personen som tok livet av han som vi er så glad i, den personen har ødelagt våre liv.

Når jeg hører slikt noe, så tenker jeg at det er sikkert sant for deg akkurat nå. Nå er alt mørkt og tragisk. Og i tillegg til sorg opplever du et veldig sinne, med god grunn. Når flere vonde følelser opptrer samtidig med stor styrke, da blir livet forferdelig. Livet er ødelagt.

Det er ingenting å diskutere, der og da. Den som opplever at livet blir ødelagt er gjerne ikke motivert for noen diskusjon. Men når det er gått ei tid, da kan en komme til å se annerledes på det. Alt er ikke ødelagt, like vel. Det finnes ei framtid, det finnes et liv. En må bare oppdage det selv.

Sorg er som et sår. Det blør og gjør fryktelig vondt. Men så går tida. Såret får skorpe, og til slutt blir det et arr. Arr gjør ikke vondt, men du bærer det med deg resten av livet.

Vi har hørt ei tekst om trøst, fra 2. Korinterbrev. 10 ganger ble ordet trøst eller trøste nevnt. Når noen opplever sorg, dukker det ofte opp noen som vil trøste. Den som trøster vil den andre vel. Så flott at noen vil gjøre det.

Men noen kvier seg. De er redd for å si noe galt. Da er det best å holde seg hjemme.

Det går an å si uheldige ting til den som sørger. Jeg skal nevne noen.

Du kan bagatellisere det som har skjedd. Pytt, pytt, verden går videre. Dette er ikke så ille. Det er ikke trøst.

En kan prøve å finne ei mening med det vonde som har skjedd. Det er som om en vil si at egentlig er dette godt, selv om du har det vondt. Nei. Når alt ser meningsløst ut, må det få lov til det.

Jeg kan si til den som sørger: Jeg vet akkurat hvordan du har det! En slik påstand er ikke sann. Du kan ikke vite det. Å se at den andre har det vondt, det går an, men ikke å vite akkurat hvordan den andre har det. Vi er forskjellige.

Så går det an å avspore sorgen. Tenk på alt det fine du skal få oppleve når du bare er gjennom dette her. Da skal alt bli bra og du skal ha det moro. Nei, slike tanker gir ingen trøst.

Eller det verst du kan gjøre: Begynne å kjeft. Nå må du jammen ta deg sammen. Dette er ikke noe å sutre for. Bli nå ferdig!

Der er sikkert godt ment. Det meste vi foretar oss, er godt ment. Men hensikt og virkning henger ikke alltid sammen. Å kritisere den som sørger gjør bare vondt verre.

Hva bør en da gjøre? Gå på besøk er en god ide. Da viser du at du bryr deg. Så kan den som har opplevd det vonde velge å slippe deg inn eller ikke. Men bare det å komme på døra er ei hjelp.

Hvis en kommer inn, er ørene det viktigste en har med seg. Å si så mye er ikke noe poeng. Men har den som sørger noe å fortelle, da må du lytte. Eller bare være stille sammen. Nærvær er viktigere enn ord.

Når vi lytter og er sammen, da går vi et stykke veg sammen. Det er viktig å gå i samme tempo. Den som sørger, må bestemme det. Det er ingen hensikt i å stå

der framme og si: Kom hit! Det er her du skal være. Dere må gå sammen.

Så kan en også gjøre noe praktisk for den som sørger. Sorg er hardt arbeid. Det tar mye krefter, og da har en ikke overskudd til så mye mer. Men så kommer det noen som måker snø eller klipper plenen eller kommer med ferskt brød. Da opplever den som sørger å være verdsatt. Så godt det er.

Jesus hadde noen gode venner. Lasarus, Marta og Maria var tre søsken som bodde i Betania. Så blir Lasarus sjuk, og når Jesus kommer fram til Betania, da er han død. Søstrene sørger.

Jesus kommer på besøk til dem som sørger. Han ville vise at han var glad i dem. Han hadde vært i nærheten av Betania for kort tid siden, og da var det like før at han blei steina. Disiplene var lite lystne på denne reisa. Men Jesus ville beøke dem som sørget.

Så er han der, sammen med dem. Vi har hørt Bibelens korteste vers: Jesus gråt. Han opplevde sorg, han

også. Han lever med dem som sørger. Han er på samme sted som dem, på alle måter.

Så gjør Jesus noe praktisk også. Det har vi ikke hørt om i dag, for teksten sluttet så brått. Men det fortsetter jo med at Lasarus vekkes opp igjen. Jesus skaper nytt liv av døde. Han gjør noe praktisk, som bare han kan.

Jeg har lurt på grunnen til at de som setter opp tekstrekkene har latt være å ta med fortellingens klimaks. Selve poenget blir ikke nevnt..

Jeg tror det handler om at vi skal bli værende her og nå. Oppstandelse er noe som ligger fram i tid. Men vi lever ikke i framtida, vi er her nå. Der blir vi holdt fast i dag.

På mørke dager kan det skje at det skinner en lysstråle. Det har det gjort i dag. Det har vært barnedåp. Jonas er blitt døpt. På en allehelgensdag, der det handler om sorg og trøst, der får vi være med og dele gleden over

nytt liv, vi får være med på at Guds løfte blir gitt til Jonas.

Så flott, tenker jeg. Så får vi hjelp til å komme oss videre. Et lite barn skaper glede ved å bare være til. Han trenger kjærighet, omsorg og nærvær. Ingen representerer livet så sterkt som et lite barn.

Og så heter han Jonas. Jonas i Bibelen var i en vanskelig situasjon, for å si det mildt. Han var om bord i en båt. Så blåste det opp og ble en fryktelig storm, og da ble Jonas kastet på havet. Da kom det en stor fisk og slukte han. Han var i fiskens buk i tre dager og tre netter.

Jeg vil tro at han så mørkt på situasjonen, bokstavelig talt. Sorg er vel en noe forsiktig beskrivelse av det han opplevde.

Men så valgte fisken å spytte han på land. Han blei berga. Det gikk godt med Jonas.

Det vil helst gå godt. Det er en særlig grunn til at det helst vil gå godt. Det var en annen som også var i det dypeste mørket i tre dager. Jesus døde, og han sto opp.

Når det blir mørkt, da skinner det en stråle inn i mørket. Så blir vi værende der vi er, men lyset fra oppstandelsen viser veg. Det finnes ei framtid, i all evighet.